

KATEETRIKAUDNE AORDIKLAPI PAIGALDAMINE ehk TAVI

Südame tööks on varustada keha hapnikurikka verrega. Südamel on neli kambrit: kaks koda ja kaks vatsakest. Südamel on neli klappi ja need tagavad, et veri voolab läbi südame õiges suunas. Aordiklapp on vasakul pool südames ja suunab vere edasi organismi.

Aordistenoosi diagnoosi korral on aordiklapi ava kitsenenud ning see takistab vere voolu. Ahenemise põhjuseks võivad olla kaasasündinud rike, aordiklapi lubjastumine, reumaatiline aordiklapi haigus või kulumine.

Aordistenoos võib põhjustada õhupuudust, pearinglust, valu rinnus, väsimust pingutusel, jalgade paistetust ja mõnikord teadvuse kaotust.

TAVI (inglise keeles *Transcatheter aortic valve implantation*)

Aordiklapi kitsenemisel saab aidata operatsiooniga, mille käigus vahetatakse aordiklapp välja. Kui avatud operatsioon on patsiendile liiga riskantne, soovitab arst klapi paigaldamist kateetri kaudu. Klapiproteesiga kateeter sisestatakse kas kubemes asuva reiearteri kaudu või väikese lõike kaudu rindkerel.

TAVI protseduur tehakse üldnarkoosis. Klapiprotees viiakse mööda kateetrit aordi suudmesse röntgenaparaadi kontrolli all.

Klapp on valmistatud looduslikust materjalist (veise või sea perikardist), mille ümber on paigaldatud paindlik laienev metallist tugivõrk. Uus klapp asetatakse olemasoleva klapi sisse ja see hakkab tööle kohe pärast paigaldamist.

Võimalikud riskid ja tüsistused

- punktsioonikoht: verevalumid, verejooks, reiearteri kahjustus, mis võib vajada operatsiooni;
- südame rütmihäired normaliseeruvad enamasti järgnevatel päevadel. Mõnikord on vaja paigaldada südamestimulaator;
- avatud südameoperatsioonile üleminek;
- infarkt;
- insult;
- surm.

Kõik riskid arutage raviarstiga läbi enne, kui Te kirjutate alla nõusolekuvormile.

Ettevalmistus TAVI protseduuriks

Külastage oma hambaarsti, et veenduda, kas hambad on korras ja ei oleks hambapõletikku. Põletik tuleb enne protseduuri planeerimist välja ravida, et ei tekiks selle levikut südamesse.

Kui suitsetate, siis loobuge suitsetamisest. Suitsetamisest loobumine vähendab hingamisprobleemide riski ja teeb üldnarkoosi Teile turvalisemaks.

Kui olete ülekaaluline, siis püüdke kaalust alla võtta, see vähendab narkoosi riske ja kergendab protseduurist paranemist.

Vajadusel tehakse Teile täiendavaid uuringuid: EKG, kompuutertomograafia südamest, SKG, ehokardiograafia, TEE ja vereanalüüsid, et kontrollida Teie üldist tervist.

EKG ehk elektrokardiogramm – salvestab südame elektrilise aktiivsuse.

Kompuutertomograafia – võimaldab teha südamest ja veresoontest vajalikke detailsemaid pilte.

SKG ehk selektiivne koronarograafia – teeb südameveresoontest pildid, et hinnata nende kahjustust.

Ehhokardiograafia – ultraheliuuring, millega saab vaadata, kuidas südame erinevad osad töötavad. Kui nähtavus pole hea, siis tehakse söögitoru kaudne ultraheli (TEE).

TEE ehk transsofageaalne ehokardiograafia – söögitoru kaudne ultraheliuuring, millega saab hea ülevaate südame struktuurist.

Kui te võtate verd vedeldavaid ravimeid, siis raviarst informeerib Teid nende kasutamisest enne TAVI protseduuri.

1–3 päeva enne TAVI protseduuri kutsutakse Teid haiglasse. Haiglasse tultes võtke kaasa isikut tõendav dokument, prillid, sussid, isiklikud hügieenitarbed ja olemasolu korral ka kuulmisaparaat. Võtke kaasa igapäevaselt tarvitavad ravimid. Väärisesemed jätke koju.

Kui Te ei saa kokkulepitud ajal haiglasse tulla või on lisaküsimusi, siis võtke kindlasti ühendust oma raviarstiga.

Ettevalmistused haiglas

Haiglas toimub anesthesioloogi konsultatsioon. Palun andke teada, kui võtate antikoagulante (verd vedeldavaid ravimeid), diabeedi ravimeid või antidepressante. Samuti teavitage arsti, kui olete allergiline mõne ravimi suhtes.

Keskööst alates ei tohi Te süüa ega juua. Ravimite võtmise osas pidage nõu raviarstiga. Kui peate enne protseduuri ravimeid võtma, siis võite seda teha 2–3 lonksu veega.

Hommikul peske ennast duši all. Enne protseduuri raseeritakse Teid ja Teile paigaldatakse põiekateeter, et vältida põie täitumist protseduuri ajal. Kateeter eemaldatakse järgmisel päeval. Teile antakse selga puhas operatsioonipesu.

TAVI protseduuri ajal

Protseduur tehakse invasiivkardioloogia osakonnas ning kestab umbes kolm tundi. Protseduuri ajal olete üldnarkoosis ning Te ei tunne valu. Protseduuri ajal jälgitakse Teie südame tööd ja vererõhku, vajadusel manustatakse ravimeid.

Pärast TAVI protseduuri

Pärast protseduuri viiakse Teid paariks päevaks kardiointensiivravi osakonda jälgimisele. Kohe kui olete narkoosist ärganud ja saate ise hingata, eemaldatakse hingamistoru.

Esimesed kuus tundi peate lamama selili ja hoidma jalad sirged. See on väga oluline, et ei tekiks verejooksu kubemes.

Õde jälgib kogu aeg Teie asendit, vererõhku ja südame tööd. Andke teada, kui Teid miski häirib! Teil on kaelal ja käel veenikanüülid, mille kaudu saab manustada ravimeid ja vedelikke. Samuti on kaela veenis ajutise südamestimulaatori elektrood, et vajadusel ergutada südame tööd, kui see muutub liiga aeglaseks.

NB! Valu ei pea kannatama. Valu tundes teavitage sellest kohe õde.

Te jääte paariks päevaks kardiointensiivravi osakonda jälgimisele. Kõik veenikanüülid eemaldatakse umbes 48 tunni möödudes. Edasi viiakse Teid kardioloogiaosakonda, kus taastute umbes nädala.

Haiglas olles tehakse Teile veel vereanalüüse, uriinianalüüs, EKG, südame ultraheliuuring ning alustatakse taastusraviga.

Taastumine haiglas

Teil on võimalik järk-järgult suurendada oma füüsilist koormust.

Haiglas jälgitakse teie haavade paranemist. Teile õpetatakse haavahooldust, et saaksite kodus olles sellega ise hakkama.

Taastumine kodus

Enamasti lubatakse koju nädala möödudes, kui on eemaldatud haavaniidid punktsioonikohalt kubemes. Rindkere haavaniidid eemaldatakse haiglas olles või perearsti juures 12–14 päeva möödudes. Haiglast lahkumisel saate kõik vajaminevad juhised.

Koju minekuks palun kutsuge endale saatja. Autot tohite juhtida ühe kuu möödudes protseduurist.

Kodus võite punktsioonikohti ja haava pesta voolava vee all. Vanni, basseini ja sauna võite minna pärast haava paranemist.

Vahetage plaaster, kui see märjaks saab. Enne uue plaastri panekut puhastage nahk antiseptikumiga, et ei tekiks haavainfektsiooni. Kui haavalt on koorik eemaldunud, on haav paranenud ja võite plaastrist loobuda.

Protseduurist taastumine võtab tavaliselt aega 1–3 kuud.

Esimesel paaril nädalal ei tohi Te tõsta ega lükata suuremat raskust kui 2 kg. Koju jõudes ei ole hea kohe treppidest käima hakata ja majapidamistöid teha.

Kuu aja jooksul ei ole lubatud teha aiatöid, ujuda, sõita jalgrattaga ega juhtida autot. Seda kõike saate teha siis, kui Teie jõudlus on taastunud.

Füüsilisest tegevusest sobib kõige paremini jalutamine. Jalutage iga päev – alustage jalutamist ümber maja ja tasasel pinnal 5–10 minutit hommikul ja õhtul ning suurendage füüsilist koormust järk-järgult. Kui tunnete end väsinuna, siis puhake.

Millele tähelepanu pöörata

Jälgige punktsioonikohti. Punktsioonikohale võib jääda mõneks ajaks valulik verevalum ehk hematoom, mis ravi ei vaja. Teavitage arsti, kui hematoom läheb suuremaks või kui esineb punetust ja soojust kubeme piirkonnas.

Kutsuge kiirabi (112), kui haavast tuleb mädataolist eritist, jalg on tuim või on tekkinud palavik, kui on õhupuudus, ebaregulaarne südame löögisagedus, nägemine ähmastub, tekib tuimus või nõrkus kätes või jalgades. Helistades öelge kindlasti, millal Teil oli aordiklapi proteesi paigaldamine.

Ravimid

Kõik ravialased soovitusel saate raviarstilt haiglast lahkudes. Kindlasti tuleb Teil hakata tarvitama trombotsüütide kokkukleepumist takistavat ravimit – antiagreganti, mis aitab ennetada ja vältida trombide tekkimist paigaldatud klapile. **Järgige raviarsti poolt kaasa antud raviskeemi.**

Hambaravi

Enne hambaravi teavitage hambaarsti aordiklapi proteesi olemasolust. Te peate enne hambaravi võtma antibiootikume, sest suus olevad bakterid võivad sattuda vereringesse ja põhjustada südames põletikku ehk endokardiiti.

Lennureis

Pidage eelnevalt nõu arstiga. Enamasti võib lennata 7 päeva pärast TAVI protseduuri. Teile paigaldatud uus klapp ei pane lennujaama turvakontrollis metallidetektoreid tööle.

MRT (magnetresonantstomograafia) uuringu tegemine pärast TAVI protseduuri on ohutu.

Jälgimine

Korduva visiidi aeg määratakse kindlaks haiglast lahkudes ja sellest teavitab Teid raviarst.

Infomaterjali on koostanud invasiivkardioloogia õde Merle Tamm.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla

J. Sütiste tee 19

13419 Tallinn

Infotelefon 617 1300

www.regionaalhaigla.ee

info@regionaalhaigla.ee

Infolehe on kinnitanud SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla õendus kvaliteedi komitee 21. septembril 2016. a.